

Példatár 1.

1. Álhírek

- **Embertelen! BOTRÁNY! Helyi roma fiatalok verték halálra a 3 gyermekes magyar tanárnőt Tiszavasváriban! Felfoghatatlan az OKA amiért tették..! Nyugodjon Békében! - Ti milyen büntetést adnátok nekik?** <https://kozszolgalat.com/embertelen-botrany-helyi-roma-fiatalok-verték-halalra-a-3-gyermeke-s-magyar-tanar-not-tiszavasvariba-fzy-75830>
- **Magyarázat:** A kiragadott példa egy kitalált cikk, máshonnan lopott képekkel. Elemzése során érdemes szóba hozni a források kezelésének, valamint a képek újrafeldolgozásának kérdését (segíthetnek a csatolt infografikák). Árulkodó, ha komolyabb lapokon, vagy a rendőrségi oldalon nem találunk semmit egy ilyen komoly esetről. Beszélgetés kezdeményezhető arról, mi lehetett a cikk készítőinek motivációja (hangulateltetés?). Továbbá be lehet mutatni a képellenőrzés lépéseit is (jobb klikk a képre, majd kattintás a *Képellenőrzés* opcióra. Hol jelent meg először, milyen összefüggésben stb.).
- **További részletek:** https://forgokinpad.blog.hu/2018/11/27/uszito_hazugsag

2. Propaganda

- **Putyin szerint az amerikai elnökök csupán bábok, és "sötét öltönyös emberek" irányítják Washington** <https://ujvilagtudat.blogspot.com/2017/07/putyin-szerint-az-amerikai-elnokok.html>
- **Magyarázat:** Példa egy politikusi interjú egyoldalú tálalására. Van benne elhallgatottságra való utalás ("Egy interjúban, amely soha nem fog megjelenni az amerikai főáramú hírekben"), hiányzik a kontextus bemutatása (nincs elmagyarázva, hogy ha egy elnök nem képes keresztülvinni valamely választási ígéretét vagy elképzelését, az nem feltétlenül „sötét öltönyösök” összeesküvése miatt van, hanem mert például az adott országban erős a fékek és ellensúlyok rendszere). A szöveg végén egy szubjektív kinyilatkoztatás is található, amelyben a szerző elismerését fejezi ki Oroszország felé a „pontosabb képért”. A cikk arra is példa, hogy az álhírtípusok nem különülnek el egymástól kategorikusan, a kérdéses írás például három kategória jellegzetességeit is magán hordozza.

3. Elfogult tartalom

- **A magyar nyelv az emberi logika csúcsterméke** <http://nyugdijasok.hu/legy-buszke-a-magyar-nyelv-az-emberi-logika-csucstermeke-100709>
- **Magyarázat:** Az idézetgyűjtésben egyaránt találhatunk kontextusukból kiemelt, nem releváns, pontatlan fordítású és kérdéses eredetű mondatokat. A bevezető is megérne pár szót: miért érték az, hogy egy nyelv lassabban változik, mint az angol? Az Urbanlegends.hu írása egy nyelvészt is megszólaltat a gyűjtés apropóján, aki elmeséli: a nyelvi mítoszok célja az identitás erősítése, a különlegesség érzetének fenntartása.
- **További részletek:** <http://www.urbanlegends.hu/2013/03/mit-mondtak-a-kulfoldiek-a-magyar-nyelvrool/>

4. Áltudományos hírek

- **Egy sussex-i diáklány egyszerű kísérletben bizonyította be a mikrohullám sütők károságát** <https://civilkontroll.com/iskolas-kislany-bizonyította-be-hogy-karos-a-mikrohullamu-suto/>
- **Magyarázat:** A „kísérlet” apropóján tegyük fel a kérdést: lehet-e más magyarázata a megfigyelésnek? Ezzel kapcsolatban érdemes szót ejteni arról, mik a tudomány fő szabályai – ebben a tudományos cikkek értelmezésében segítséget nyújtó infografika is hasznos lehet.
- **További részletek:** <http://www.urbanlegends.hu/2014/01/iskolas-kislany-mikrohullamu-suto-karos/>

5. Összeesküvés-elméletek

- **MEGTÖRTÉNT A MAGAS SZINTŰ BEJELENTÉS A FÖLDÖNKÍVÜLIEK ÉS A NEMZETKÖZI HÁTTÉRHATALOM LÉTEZÉSÉRŐL ! (VIDEÓVAL)**
<https://internetfigyelo.wordpress.com/2013/06/26/megtortent-a-magas-szintu-bejelentes-a-foldonkivuliek-es-a-nemzetkozi-hatterhatalom-letezeserol-videoval/>
- **Magyarázat:** Az összeesküvés-elméleteket sokszor próbálják hitelesnek tűnő emberrel igazolni. Ez a cikk arra példa, hogy egykori miniszterek is mondhatnak sületlenségeket – sőt nem csak egykoriak. Csak azért, mert védelmi miniszter volt a hatvanas években, a 90 éves egykori kanadai politikus zavaros kinyilatkoztatásait nem érdemes „magas szintű bejelentésként” kezelni.
- **További részletek:** <http://www.urbanlegends.hu/2013/06/paul-hellyer-kanadai-miniszter-ufo/>

6. Szatíra

- **Évek óta embereket mérgeznek**
https://index.hu/belfold/2014/08/05/evек_ota_embereket_mergezek/
- **Magyarázat:** A példacikk egy kitalált interjú, amely a chemtrail elméletben hívők gyakori állításainak összegereblyezésével készült, célja pedig a jelenség kifigurázása. Bár a cikk elején és a végén is van egy figyelmeztető szövegdox, amely segíthet kontextusba helyezni az interjút, ezek nem mindenkinek tűnnek fel (vagy nem mindenki tudja értelmezni). Így történhetett meg az, hogy tömegek vették komolyan a cikk állításait, és osztották tovább „bizonyítékként” a közösségi oldalakon.
- **További részletek:** <http://www.urbanlegends.hu/2014/08/magyar-gyikemberek-es-chemtrailpilotak-napja/> és <http://www.urbanlegends.hu/2015/11/patakyl-attila-esete-az-index-altal-kitalalt-chemtrail-interjuval/>

7. Kattintásvadász

- **Kötelező lesz a jogosítvány a bicikliseknek!!! Jön a kerékpáros jogsi**
<https://24ora.eu/kotelezo-lesz-a-jogositvany-a-bicikliseknek-jon-a-kerekparos-jogsi/>
- **Magyarázat:** Szűk réteget érintő információ átvétele és általánosítása, hatásvadász címmel. Aki csak a címet látja, és a cikket nem olvassa el, azt hiheti, minden bicajosnak kötelező lesz a jogosítvány.

8. Téves információk

- **Igazi Másnaposok: Szíriában ébredtek a Cipruson bulizó fiatalok** <https://hir.ma/kulfold/szines-hirek/igazi-masnaposok-sziriaban-ebredtek-a-cipruson-bulizo-fiatalok/659007>
- **Magyarázat:** Ez a példa arra mutat rá, hogy a sajtónak azt a részét, amely nem megfelelő standardok alapján dolgozik, könnyű megvezetni. Az egész sztori csak egy facebookos viccként indult, ami aztán megállíthatatlanul terjedt tovább a médiában – anélkül, hogy az újságírók utánajártak volna.
- **További részletek:** <http://www.urbanlegends.hu/2016/06/sziriaban-tertek-magukhoz-a-cipruson-bulizo-britek/>